

Előfizetési ár:

Egész évre	--- 4 K.
Fél évre	--- 2 K.
Negyed évre	--- 1 K.
Egyes szám	--- 20 l.

AZ ERDŐ

Hirdetések

egy hasábos garmondse-
dés milliméter soronkint
10 fillérrel, táblázatos és
garmond betűnél kisebb
betűfaj szedés másfélsze-
res egységárral számítja-
tik. — Az egész oldal négy
hasáb széles.

Előfizetőknél az álláske-
reslet és kínálat rovata-
rövid közlésekre díjtala-
nul áll rendelkezésre.

Szerkesztő:

BALOGH ERNŐ
m. kir. erdőtanácsos.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V.,
Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szét-
küldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő»
szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz.
A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordít-
tatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

*Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének
megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek,
nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.*

TARTALOM.

- Az «Országos Erdészeti Egyesület» ausztriai tanulmányútról.
(Szücs Elemér.)
A legelő befolyása az agancsképződésre. (Gyulai Károly.)
A kék galamb. (Ifj. Kasperek Károly.)
Gazdasági tanácsadó: Az erdőőr. (Kukuljević József dr.)
Hullott gyümölcs felhasználása. — Méhcsípés.
Különfélék: Töltött fegyver. — Halálozás. — Sikerült rókaásás.
(Ifj. Kasperek Károly.) — Kérelem «Az Erdő» t. olvasóihoz. —
Gyufafogyasztás. — Bortermelés. — Földünk népessége. —
Időjelzés.
Hivatalos közlemények: Hirdetmény az állami erdei-facseme-
ték adományozása tárgyában. — Bácsza melletti vadászás
ügyében.
Változások az erdészeti szolgálat köréből.
Előfizetési díjak nyugtázása.
Szerkesztői üzenetek.
Tárca. A kikapós menyecske. (Urhegyi Jenő.)

Az Országos Erdészeti Egyesület ausztriai tanulmányútról.

Irta: Szücs Elemér, a nagyenyedi ref. Bethlen-főiskola főerdésze.

(Folytatás.)

E gyönyörű tóparti világfürdő legtöbb villáján ott
lengett a magyar zászló. Tiszteletünkre a nagy gyógy-
terem hatalmas falait magyar nemzeti színű drapériákkal
vonták be. Az asztal díszét emelő alpesi rózsacsokrokat
a mi nemzeti színeinket viselő selyemszalagokkal kötö-
ték át, s az ünnepi lakomát a magyar himnusz és szózat
lelket andalító akkordjaival nyitották meg. A szónokok
lendületes beszédeiből a mély szaktudáson kívül a szak-
társi szeretet és megbecsülés szavai hangzottak felénk.
Gyöngédség, figyelem és keresetlen szives előzékenység
kísérte minden lépésünket inntól kezdve Leobenig az
egész útvonalon. Meglátszott és megérezett itt minden

és mindenkin a művelt nyugat zománca, s ha a meg-
élhetés és ellátás nem is volt túlságosan olcsó, de fel-
tétlenül olcsóbb és jobb volt, mint a mi kezdetleges
fürdőhelyeinken. Nem is csoda, hisz itt minden és
mindenki az idegenekért van, azokból élnek, azokhoz
alkalmazkodnak s a céljuk az, hogy az idegen ismé-
telten visszavágyjon és visszatérjen az ő kedélyes, egy-
szerű, szeretetteljes és figyelmes környezetükbe.

Az alpesi tájak regényes szépségein kívül az álta-
lános műveltség magas színvonala, a közlekedési eszkö-
zök fejlettsége és olcsósága még szintén azon tényezők,
melyek az idegenforgalmat s annak következtében a
közjólétet itt évek hosszú során át megteremtették és
magasra emelték. Hogy ebből elsősorban is az erdő-
gazdaságra háramlik óriási haszon, azt említeni is fö-
lösleges.

A bányászat, a helyi ipar fejlődését a nagymérvű
folytonos építkezések, a turisztika, a vadászat, halászat
s a nyári fürdőzésre és téli sportokra ide özönlő ide-
genek kivétel nélkül mind az erdőgazdaság céljait szol-
gálják, s ezek nélkül a vidék ismét azzá lenne, a mi
akkor volt, a midőn azt bizonyosan nem ok nélkül
«Todtes Gebirge»-nek nevezték el.

A salzkammerguti erdők túlnyomó része nálunk fel-
tétlenül véderdővé volna kijelölve, hisz a 143.000 hek-
tárnyi kincstári területből 57.000 hektár képez teljesen
kopár sziklás területet, s hogy az elkopárosodás ma
talán tovább már nem terjed, az elsősorban annak tud-
ható be, hogy a hegyi lakosság a marhatenyésztéssel
ma már jórészt felhagyott, mert többet jövedelmez nekik
annál az idegenforgalom és az erdei munka is fejenkénti
3 K 60 fillér átlagos napi keresetet biztosít a legszegé-
nyebb sorsú lakosnak.

A hetvenes években még ezekben az erdőkben a
3719 legeltetési joggal bíró család összesen 219 lovat,
18.898 szarvasmarhát, 9003 juhot, 179 kecskét és 786
disznót tarthatott el. Ma az egész területen tényleg
már csak 2470 család jogán 127 ló, 9055 szarvasmarha,
5503 juh, 111 kecske és 101 disznó legelget, s ezek
legnagyobb részét is egész nyáron át az istállóknak
tartják lekötve, hogy az értékes trágya veszendőbe ne
menjen.

10. kép. Csusztatótút kanyara.

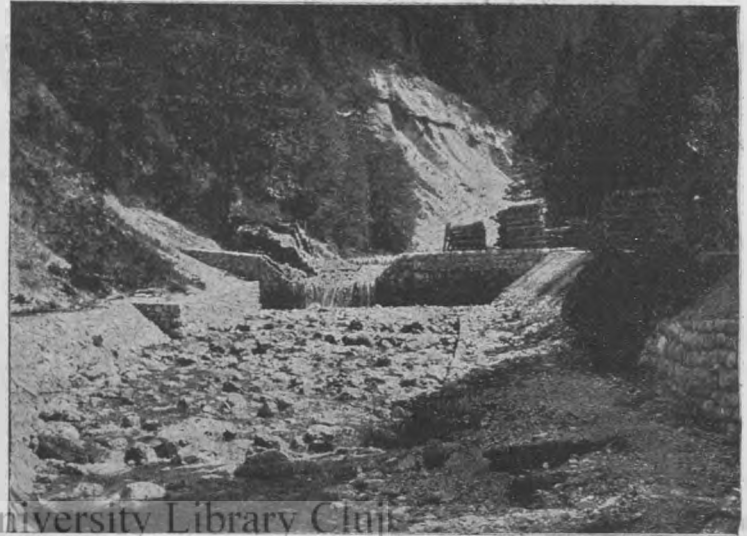
Hogy a legeltetési szolgálat még ily megcsappant mértékben is kész veszedelem e sekély talajú erdőkre nézve, az kétségtelen. Azt hiszem, hogy közel járok az igazsághoz, ha az itt annyira szokásos szálaló kihasználás igazi okát is nem az erdők természetes felújításának megkönnyítésében, vagy az okszerűbb kezelésben, hanem a legeltetési szolgálat korlátlan gyakorlatában keresem. A legeltetési szolgálat nemcsak az állami, hanem még az Ő Felsége magántulajdonát képező erdőket is annyira korlátlanul terheli, hogy mi is tanúi voltunk annak, a midőn ott a mesterségesen beerdősített kétéves vágástereken a szarvasmarhák teljesen szabadon legeltek.

Épp így reá nehezedik az erdőgazdaságra a fakiszolgáltatási szolgálat is, melynek jogán a salzkammerguti állami erdőkből még ma is 4927 jogosult család szá-

mára 74.092 tm.³ épület- és szerszámfa, 16.337 tm.³ tűzifa, továbbá 2766 jogosult család részére 82.081 ürm.³ galyfa, rözse és alom szolgáltatandó ki, melyeknek összes értéke 1912. évben 603.904 koronára rúgott.

Daczára ennek a nagy igénybevételnek, az összes 143.435 k. holdnyi itteni kincstári erdők évi összes tényleges kihasznált fahozama még mindig 304.607 tm.³-re rúg, mely 2,1 tm.³ holdankénti átlagos évi fatermésnek felel meg.

A fővölgyekben két úsztatásra berendezett bővizű hegyifolyó, az Ens és Traun, folyik a Duna völgye felé. Ugyanezekben a fővölgyekben van az osztrák állam-

11. kép. Offensee: Kőből épült lépcső.

TÁRCZA.

A kikapós menyecske.

Irta: *Urhegyi Jenő.*

Gerendás István volt a legtekintélyesebb gazda a faluban. Nemcsak azért, mert neki volt a legtöbb földje és legnagyobb portája, hanem azért is, mert az ő felesége volt a legszebb asszony. Hiába, a kinek szépaszszony felesége van, az iránt bizonyos respektust érzünk. Gerendás uram ezt a respektust ugyan szívesen elengedte volna, mert neki éppen ettől fáj a feje. Hogyne, mikor az ő vállait jó ötven esztendő nyoma már s az asszony meg alig hogy betöltötte a huszat. Aztán meg a főbíró úr is valahányszor kijött a városból, mindig azzal köszöntötte, hogy: «Hej bizony, István gazda, öregszünk, hanem a felesége mindig szebb lesz.»

A szolgabíró úrnak meg minden héten akadt kinn valami dolga s annyira tudta dicsérni a menyecske tyúkhuslevesét, hogy lehetetlen volt nem marasztani ebédre. Ilyenkor aztán már csak tisztességből is a legfinomabb bort hozta fel István gazda, pedig bizony nem szívesen tette. Nem mintha sajnálná, hanem mert a pincze legvégeben állt az öreg hordó s jó időbe ke-

rült, míg onnét megfordult. Hát hiszen még ez sem volna nagy baj, de már az aztán elkésérette az öreg, hogy ez idő alatt a tens szolgabíró úr egyedül volt a menyecskével.

Ilyenkor ki is tört belőle az elkéséredés:

— Míg özvegy voltam, senki sem hederített reám. Most, hogy szemrevaló asszony van a háznál, a vármegyei uraknak «kedves István gazda» vagyok. Mintha bizony én a vármegyének házasodtam volna.

Gerendás uram egyszerre csak azon vette észre magát, hogy félti az asszonyt. Kezdte a munkáját elhanyagolni s legtöbb idejét az asszony utáni leselkedésre fordította.

Egy napon dühösen toppant István gazda a konyhába, hol Borcsa asszony éppen az esteli készítésével foglalatzkodott.

— Hallod, asszony, már megint azzal a nyálasszajú gyerköczcel jártad a bolondját?

— Kiről beszél kend?

— Nézd-e, nézd, még úgy tesz, mintha nem is tunnám?

— Biz' én nem tudom.

— Hát nem vótál vele alkonyatkor a szérüskertben?

— A csibéket tereltem az ólba.

— És persze, ehhez segítség kellett?

vasutak két fővonala is kiépítve. Úgy itt, mint a nagyobb mellékvölgyekben pompás karban tartott autó- és kocsutak vezetnek fel csaknem az erdőtenyészet legfelső határáig, melyen felül is az egész terület be van hálózva különböző erdei turista-utakkal, valamint cserkész-ösvényekkel és földcsúsztatókkal.

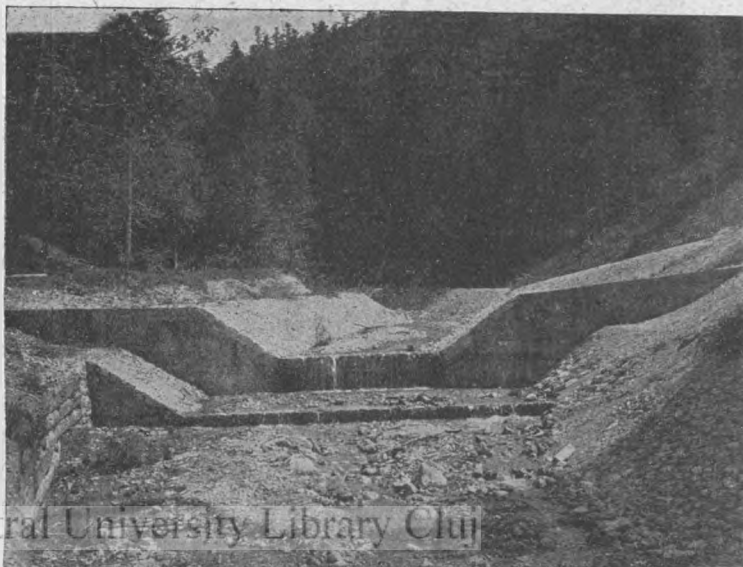
Pusztán erdészeti célból épült itt az offenseei 14·2 km-es gőzüzemű erdei vasút, mely lefelé mozdony nélkül nagy fatömegeket szállít a Traun völgyében álló villamos üzemű fűrésztelep számára. Az ebensei sófőző és szódagyár részére villamos üzemű drótkötél-pálya szállítja le a szükséges fatömegeket. Az itteni iparvállalatok, valamint Ischl és az egész környék számára szükséges villamos áram a vizierők felhasználásával állítatik elő.

Az utóbbi években gyakran ismétlődő árvíz-károk miatt különös gondot kezdenek fordítani itt is a vadpatak-szabályozásokra és vizmosások megkötésére, csak hogy itt nincs tere semminemű kísérletezésnek és pénzpocsékolásnak. Minden partvédő mű, fenékgát, vagy kögöregteteg-fogó, cementbe rakott cyklops-falakkal, vagy tiszta betonból van kiépítve.

Nagy körültekintéssel járnak el a különböző mesterséges erdősítési eljárásoknál is, melyeknek segítségével évente átlag 410 hektárnyi terület lesz befásítva. Az erdősítési költség évente 58.385 koronára rüg, melyből a vetésekre hektáronként 33 K, az ültetésekre pedig 118 K esik, a mi holdanként kereken 20 és 70 K erdősítési költségnek felel meg.

A vadászat az egész salzkammerguti kincstári erdőségekben, valamint az eisenerzi uradalmakban Ő Felsége és magas vendégei részére van fenntartva. Önként következik ebből, hogy a vadtenyésztésre különös gondot fordítanak. Az erdőtenyészet felső határán, a kögöregtetes alpesi legelőkön fényes délben magunk is láttunk legelő zergecsoportokat annak a vadászállásnak a közelében, a melyen Ő Felsége a leopoldstädter tónál utoljára zergére vadászott.

A tavak és patakok bőséges halállománya a sporthalászok részére van fenntartva. Egy egész idényre

12. kép. Offensee: Beton-lépcső.

— Hát aztán? Tehetek én róla, hogy éppen akkor gyűjt? Csak nem küldhetem el!

— Dehogyan, világért sem, — gúnyolódott István gazda, — még megtalált volna haragunni a naccságos ifjúr. Hanem annyit mondom, asszony, hogy azt a gyerkőcöt meg ne lássam többé itt, mert... mert...

— Mit, mert...? Nahát, mi lesz akkor? — pattogott a menyecske. — Azért, mert kend bolond már, nem is beszélhetek senkivel? Tán bizony azért vett el, hogy a sifonyerban tartogasson? Nahát, abból semmi sem lesz és most már én mondom kendnek, ha még egyszer leleskedik utánam, hát úgy itthagynom, mint Szent Pál az olájokat. Megértette, kend?

Erre a heves kitörésre meghunyászkodott István gazda és besompolygott a szobába.

Az a nyálasszájú gyerkőc pedig nem volt más, mint a földesúr hatalmas, tagbaszakadt, szép szál fia, ki már régen legyeskedett a menyecske körül. Már lánykorában tette neki a szépet s most, hogy menyecske lett, még jobban kerülgette.

*

Szép holdvilágos éjjel volt. Mig Gerendás uram jóízűen aludta az igazak álmát, Borcsa asszony dereka körül csavarta baboskendőjét s a kiskapun kisuhant

az utcára. Óvatosan körülnézett, majd gyors léptekkel a falu végén álló kastély felé igyekezett. A nagy csendben egy kutya hirtelen ugatása annyira megijesztette, hogy mint egy megriadt őzike futásnak eredt s pihegő kebelével omlott a kastély kertajtájában reá várakozó férfi karjai közé, ki szenvedélyesen ölelte magához s tüzes csókokkal árasztotta el kipirult arcát.

— Borcsám, édes Borcsám, tehát igaz? Valóban te vagy az? Tudtam, hogy szeretsz s meghallgatod végre könyörgésemet.

A menyecske nem felelt, csak szerelmesen simult kedveséhez.

— Nem is felelsz? Talán valami bajod van, hogy úgy reszketsz?

— Semmi, csak egy kutya ugatásától ijedtem meg.

— Oh te kis bohó, hát hogy lehet attól úgy megijedni? No jer, menjünk a lugasba, ott majd elmulik a félelmed.

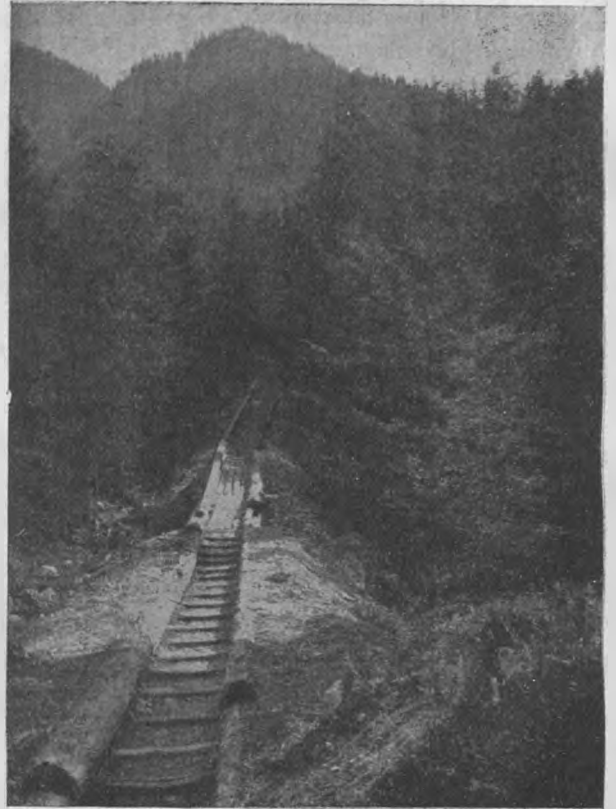
A menyecske nem ellenkezett s a kis kertipadon kedvese vállára hajtva fejét, hallgatta annak hizelgő, csábító szavait.

— Látod, Borcsa, miért is mentél ahhoz a vén emberhez? Hát milyen életed van mellette? Dolgozol reggeltől estig s a mellett örökös veszekedésével még az életedet is megkeseríti, pedig te oly édes asszonyka

*

13. kép. Offensee: Beépített mellékvölgyecske.

14. kép. Goisern: Wasserkar-csusztatóút.

szóló halászejegye ára Ischl-Traun vidékén 50 korona, de 30 koronás havi, vagy 15 koronás hetijegyek is váltakozhatók, sőt az erdőgondnokságok egyes külön tavakra szóló 48 koronás jegyek kiadására is fel vannak joga-

szóló halászejegyek ára Ischl-Traun vidékén 50 korona, de 30 koronás havi, vagy 15 koronás hetijegyek is váltakozhatók, sőt az erdőgondnokságok egyes külön tavakra szóló 48 koronás jegyek kiadására is fel vannak joga-

szóló halászejegyek ára Ischl-Traun vidékén 50 korona, de 30 koronás havi, vagy 15 koronás hetijegyek is váltakozhatók, sőt az erdőgondnokságok egyes külön tavakra szóló 48 koronás jegyek kiadására is fel vannak joga-

vagy, hogy jobb sorsot érdemelnél. Neked nem kellene sütni, főzni, dolgozni, hanem kényelemben élni, másnak parancsolni. Ha rám hallgatnál, eljönnél velem, a hol senki sem bántana, mindened meg lenne s nem volna más dolgod, mint egész nap engem ölelni, csókolni...

— Oh, de jó is lenne, — sóhajtott Borcsa.

— Tőled függ, hogy úgy legyen.

— Igen ám, de aztán, ha rám un, elhagy, mi lesz akkor belőlem?

— Ne hidd te azt! Én úgy szeretlek, hogy örökre a tied maradok... Nos, felelj, eljössz velem?

— Hát igazán szeret?

— Nagyon!

— S nem hagy el soha?

— Soha!

— Akkor elmegyek.

*

Csikorgó hideg téli éjszaka. A szél kegyetlenül rázza az ablakokat, a lánczukról elszabadult ebek rémesen ugatnak.

Egy baboskendőbe burkolt alak vánszorog István gazda háza felé s odaérve megkopogtatja az ablakot.

— Ki az? — hallatszott belülről István gazda hangja.

— Egy szerencsétlen asszony, ki csak azért jött, hogy büntetését elvegye.

Az ajtó hirtelen feltárult s a küszöbön megjelent István gazda. Végignézte az előtte térdeplő asszonyt s mérgesen rárivallt:

— Mit akarsz itt? Takarodj innen, mert az ebekkel tépetlek szét.

— Csak egyet kérek... öljön meg kigyelmed...

— Úgy? Talán kirúgott a szeretőd, azért akarsz meghalni?

— Ne kérdezzen, ne szidjon, csak öljön meg. A mit kigyelmed ellen vétettem, úgy sem tehetem soha jóvá.

— Eltakarodj innen! — kiáltott István gazda, fel-lökve az asszonyt, mire az már félig megfagyva eszméletlenül terült el a havon.

István gazda látva a mozdulatlanul fekvő alakot, hirtelen fölemelte, bevitte a szobába, saját meleg ágyába fektette s mindent elkövetett, hogy életre ébressze. Mikor jó idő múlva a szerencsétlen asszony életjelt adott, István gazda lerogyott az ágy mellé, tenyerébe temette arcát s a zokogástól fuldokolva csak annyit tudott mondani:

— Én megbocsájtok, bocsássa meg az Isten is, a mit ellenem vétettél.

lyet természetes meleg, sós és kénes vizéért évről-évre többen keresnek fel, a mi annyival is inkább könnyen érthető, mert a bérleti rendszer megszüntetése óta ez az osztrák Alpések legolcsóbb fürdő- és nyaralóhelye.

Nem hagyhatom említés nélkül még azt a haladást sem, melyet a bemutatott favágómunkás és főúri vadász-tanya építésénél és berendezésénél Dürrenbachstube-ban láttunk. Egymás mellett áll a mult és jelen. A régi szűk és sötét, kormos falú favágótanya közös nyitott tűzhelyével és ormótlan berendezésével úgy áll ott egy modern épület tőszomszédságában, melynek tágas szobáját jól zárható nagy ablakok világítják meg és teszik szellőssé és egészségessé, mint egy néprajzi múzeumba illő ritkaság. A szoba közepén kétsoros takaréktűzhely húzódik végig, mindkét oldalán annyi karikás lyukkal ellátott vaslemezü főzővel és tüzelő nyilással ellátva, a hány munkás a szobában el van helyezve. A tűzhely felett mindeniknek külön ruha- és cipőszárítója, s annak közelében külön asztal, fiók, lócza, ágy és polcrekesze van, úgy, hogy a munkások egymástól teljesen elkülönített életet élhetnek és mégis együttesen tanyázhatnak otthonos kényelemben, a nélkül, hogy egymásnak bármiben is alkalmatlanságot okoznának. Bámulatos az itt tanyázó munkások jó izlésének és hygienikus igényeinek emelkedési és fejlődési foka is. E kényelmes otthonnal ma már egyáltalán nincsenek megelégedve, mert e tanya nincs ellátva olyan mellékhelyiséggel, a hol a munkás mindennapi legalsóbbrendű életszükségletét kényelmesen és egészsége kockázatátása nélkül elvégezhetné.

A Chorinszky-gát vén fenyőktől takart hatalmas kő-koczkái és bővizű zúgója ma már szintén csak egy beszédes műemlék, mely az itteni erdőkultura évszázadokra visszanyúló nagy multjáról regél. (Vége köv.)

15. kép. A Chorinszky-gát zúgó felőli része.

A legelő befolyása az agancsképződésre.

Irta: Gyulay Károly.

Az agancsképződést előmozdító tényezők sorában, részint közvetett, részint pedig közvetlen utakon befolyást gyakorolnak a természetes átörököltetésen kívül, a kevésbé értékes agancsos állománynak kiselejtezése, mindenek felett pedig a kielégítő vadellátási, illetőleg vadlegeltetési viszonyok.

A szép agancsdísz átörököltetését a valóság igazolja. Tapasztalatok egész sorozata szól a mellett, hogy az agancsos vad, akár zárt, akár nyílt területeken gondozzuk is, nemzedékről-nemzedékre örökölheti a diszes agancsot.

Kétségtelen, hogy az átörököltetés mellett aztán, elsősorban is a megfelelő legeltetési viszonyok azok, a melyek kiváló agancsos állományt biztosíthatnak. Az idevágó eltérő vélemények kialakulásánál és mérlegelésénél a kérdés csupán az, hogy az agancsképződésre minő mérvű befolyást tulajdoníthatunk a legeltetés mikéntjének.

Ott, a hol az agancsvadállomány az év minden szakában, kielégítő minőségben és mennyiségben jut szokott, természetszabta tápszerféléihez, nem csupán testi erőben és alkatban mutat kedvezőbb külsőt, hanem az agancsok képződése is aránylagosan megfelel a jó táplálkozásnak.

A hol az agancsosok kizárólag az erdőre és annak termékeire vannak utalva, ott az agancsok képződése sem a szarvasnál, sem az őzénél nem oly kiváló, mint ott, a hol hozzájuthat mezőgazdasági termékek nevezetesen a táperőkben oly igen dús kalászos növények szemtermékeinek fogyasztásához, általában pedig, a hol az agancsosnak állandóan megfelelő legelőterület áll rendelkezésére s így nincs kizárólag az erdők nyújtotta táptermékek vagy csupán a szűkebbre szabott és silányabb legelő területekre utalva.

Mindott, a hol a vadállomány számához mérten, nagy kiterjedésű és jó legelőterületek állanak rendelkezésre, a hol a vad megtalálhatja a legalkalmasabb eleségféléket, nemcsak a legeltetés kérdése, hanem az állomány erőállapota és agancskiválósága is biztosított-nak tekinthető.

Ott ellenben, a hol nem talál a vad megfelelő legelőterületet, úgy szaporodási, mint tenyészanyagban, egyben agancsdíszben is csak kevésbé értékest tud nyújtani.

Kedvezően legeltetési viszonyok rákényszerítik a vadat arra, hogy átváltson és el-elkalandozzon távolabb fekvő olyan területekre, a hol a tulajdonosnak károkat, saját gazdáinak is bosszúságot és kárt, maguknak pedig életveszedelmet is okoznak. Ezt mindannyiszor és mindott kényszerült a vad megtenni, a hol a legelők és az erdők növényzete és azok termékei tápigényeit teljesen ki nem elégítik. Megfelelő tápanyagokban szűkölködő vidékek vadállományának agancsdíszje soha sem fogja a várakozásokat kielégíteni. A legeltetési viszonyok tökéletesbitése tehát a legfontosabb és legsürgő-

sebb tennivaló mindott, a hol a silány agancsképződés úgyszólván figyelmeztet erre bennünket.

A növényzetet tápláló főbb tápsók, úgymint a foszforsav, a kálisó és a mész, továbbá a korhadási folyamatok és a termő talajba hatoló nitrogén hivatottak az erdők növényzetének és a legelőknél is megadni táperőanyagokban mindazt, a mire a növényzetnek s ez úton a növényből táplálkozó agancsos vadnak is szüksége van nemcsak gyarapodás és fajfenntartás, hanem agancsképzés szempontjából is. Hazánk talaja, a maga őstápkészleteiben duzzadt, valamikor a fő növényi tápsók tömegében; ma ezek tetemesen megcsappantak, sőt itt-ott teljesen hiányzanak is.

Az agancsosnak csak úgy, mint minden egyéb szerves élőlénynek, alkata felépítéséhez, szervezete fenntartásához mulhatlanul szüksége van bizonyos mennyiségű foszforra és mészre, a mit táplálkozás útján szed magába. Ha a talaj mészben és foszforban eredetileg is szegény volt, vagy kizsaroltta vált, úgy ujjmutató ez arra, hogy minő alapból kell kiindulnunk a legelőjavítások terén is.

Miután az agancsképződésre befolyást gyakorló vad-táplálás és legeltetés mikéntjéről és helyesbítéseiről kívánok megemlíteni, első helyen említem a meszet, mint olyan tápalkatrészt, a mely az állati szervek létrejövetelénél bizonyos rendeltetést hivatott betölteni. Hogy e tekintetben a mész rendeltetése nem elsőrangú vagy éppen kizárólagos, azt igazolják azok a vidékek, a hol a talaj nem éppen mészdús, sőt méshianyos is, mindamelllett az ilyen tájakról származó agancsosak azért akárhányszor vetekedtek azokkal, de sőt felül is multák azokat, a melyek mészben dús vidékekről származtak. A háziállatok mai okszerű tápellátásánál a mész, ha bir is a többi tápszeranyag mellett bizonyos jelentőséggel, kizárólagosan döntő tényezőt egymaga még nem képvisel. A nagyon csontos állatoknál, a csont térfogatának fokozatos gyarapodásával a mésztartalom csökken; erre a fölös mennyiségű mészre a csontnak tehát csak bizonyos határokig van szüksége; a csontok mésztartalmának csökkenésével pedig egyidejűleg gyarapszik a csont zsír és protein tartalma, de gyarapszik maga a csont is. A mit a tudomány ilymódon a kérődző háziállatok csontrendszerének képződésénél megállapít, az mindenképp alkalmazható a hasonló szervezetű kérődző agancsos vadnál is.

Az okszerű állattenyésztés is az állatnak foszfor-savban, mészben és egyéb szükséges tápsókban bővelkedő ellátására törekszik; de mindenkor azon az alapon, hogy az állat, világrajötte első pillanatától kezdve, jusson a foszforsav a mész és egyéb tartalmú tápfeleségeken kívül fejerje tartalmában is minél bővebb tápszerkehez.

Végzett vegyvizsgálatok sehol sem igazolták egyeseknek azt a föltevését, hogy a legpompásabb agancsos vagy lapátdísz bővebb mésztartalmat mutatna, mint hasonló térfogatú, de külsőleg kevésbé tetszetős ilyen trofea. Egy bizonyos meghatározott mennyiségű mésztartalmat az agancs is igényel és felhasznál, de nem

többet, mint a mennyire szüksége van s így a mint bizonyos rekordtermést is a mezőgazdaságban nem csupán a mész ad, úgy az állatok táplálkozása során sem lehet a mész az az anyag, a mely az agancsnak valóságos rekord díszalakot köcsönöz és hivatott biztosítani. Azok a háziállatok, a melyek kísérletkép folyton emelkedő mennyiségekben kaptak foszforsavas meszet, szemernyivel sem fogyasztottak abból többet, mint a mennyire a szerv a maga fenntartásához és fölépítéséhez igényt tart. A fel nem használható ilyen anyagokat az állati szervezet, kivált trágya útján megint kiadja magából feldolgozatlanul. Így vagyunk ezzel az agancsosok táplálkozásánál is; de viszont, ha foszforsavból és mészből mit sem adunk, vagy a megkívántnál kevesebbet, ezzel megint csak oly hibát követünk el, mint a túlbő-adagolással, bárminő tápszerfélérről legyen is szó.

Azok a foszforsavas és meszes preparátumok, a miket ma az állatok táplálásánál felhasználunk, sohasem lesznek képesek hatásukban oly eredményt kifejteni, mint a minőt nyujthat a vadnak a jó legelők olyan terméke, a mely már eredetileg, a maga összetételeiben is tartalmazza foszfor-savban, mészben, fehérjében mindazt, a mire az állatnak szerve felépítésénél és agancsai gyarapításánál szüksége van.

A legelők talaját kell tehát olymódon megjavítanunk, hogy a növényzet foszfor-savban, mészben, fehérjében és egyebekben is megadhassa az agancsosnak mindazt, a mire annak szüksége van.

Hogy van-e elég mésztartalom egy-egy területen, ehhez külön talajvizsgálatra alig van szükségünk, mert a silány külső a legbiztosabb jele annak, hogy a növényzet, mészben és egyéb tápsókban is, főként az oly jelentőségteljes foszfor-savas tápsóban hiányt szenved. Ha még oly bőven vannak is savas alkatrészek a termő talajban, dús vegetációt csak akkor fog az nyujtani, ha elegendő mésztartalom is van a földben. Viszont bármily mészbő is a talaj, soha szép és jó termést nem fog az adni, ha foszfor, káli és a nitrogén nyujtotta fehérjék nem állanak a növényzet rendelkezésére. A buja növényzet külső képe teljesen megnyugtathat bennünket a felől, hogy legelőink tápanyagszolgáltatása kifogástalan. A buja külső csökkenésének mérvéhez és fokához képest kell aztán oda törekednünk, hogy megfelelő növényfeleségek kiszemelése és teljes fokú táplálása útján, vadállományunknak mindazt megadhassuk, a mi az erőteljes agancsképződésre is lényeges befolyást gyakorol.

Azok a különböző mesterséges tápszerpótlékok, a melyeket mész és foszfor tartalmuk miatt a vadnál alkalmazni szoktunk, teljes sikert már azért sem nyujthatnak, mert ezt a tápot a még anyatejével táplálkozó vadnak amúgy sem nyujthatjuk. Rendszerint a már kifejlett vadat részesíthetjük csupán erőtáppótlékfelekben; már pedig a vadállomány gyarapodása és táplálkozása során kielégítő eredményekhez csak akkor juthatunk, ha a főtápszeranyagok legbecsesőbbjei már az anyatejben bentálálhatók. Ezt pedig az anyaállat, mindenkor a természetes tápszerke útján szerzi meg s.

nyújtja tápul gyenge nemzedékének. Ebben az anyatejben feltalálható protein és zsirtartalom az, a mely az új nemzedék növekedését és gyarapodását előmozdítja. A hol ugyanis a természetes zsirtartalmától és protein anyagától meg nem fosztott tejtermékekkel táplálják a zsenge állományt, ott a gyarapodás kedvezőbb képet és eredményeket mutat, mint ott, a hol táppótlékul legfeljebb lefölezött sovány, tehát silány tejterméket kap az állat, mert a sovány tejből éppen a legbecsebb tápsók hiányzanak.

Az a szarvas vagy őzborju, a mely világra jöttétől kezdve anyatejjel táplálkozhatik, a gyarapodására mellőzhetlen tápsófélékben bővelkedő anyatej természetes tápszerével, mindenkép a legkiválóbb vadnemzedéket fogja szolgáltatni. Az ilyen állat akkor, a midőn az anyatej elhagyása után egyéb tápszer fogyasztására van utalva, hasonlíthatatlanul kedvezőbb alkatot és erőállapotot mutat, mint az a vad, a mely a tejelés szakában megfelelő tápsókban szűkölködő anyatejet fogyasztotta csupán.

Ha szemlét tartunk tél küszöbén, agancsos vadállományunk fölött és azt látjuk, hogy akad bizony selejtes nemzedék is, tisztában lehetünk azzal, hogy a táplálkozás fogyatékosága tette azokat selejtebbekké. Ilyenkor fegyverünk hivatott a selejtezés munkáját elvégezni. A hol kiselejtezendő anyagot nem találunk az állományban, ott biztosak lehetünk a felől, hogy a vad táplálkozási viszonyai az anyatejtől kezdve mindvégig kielégítőek voltak; viszont pedig a kisebb-nagyobb számú selejtes vad szolgáljon útmutatásul arra, hogy elsősorban az anyaállatok és a tejelő állomány legeltetési viszonyain kell javítanunk.

Kétségtelen, hogy a tengeri, a zab és egyéb szemes eleség a tejszolgáltató anyaállatok ellátásánál jelentős szolgálatokat tehet; ámde ezek a tápszerfélék nem mindenkor állanak elég bőségben rendelkezésre. Nagyobb állomány mellett az értékes szemeleség nagy tömege, rendkívül költségessé teszi az amúgy is nagy áldozatok árán fenntartható állomány gondozását s így a pénzügyi és gazdasági szempontok helyes mérlegelésével magának a természetes legelőterületnek gondozása az, a mely elsősorban hivatott a bajokon segíteni.

Földmivelésügyi kormányunk többrendbeli üdvös intézkedéssel igyekezett a legutóbbi évek során a legelőjavítások terén is segítségünkre sietni; mindennek dacára a vad ellátására hivatott és sajnos nem eléggé gondozott legelőterületek katasztrális holdjainak ezernyi száma tanuskodik arról, hogy a téren nagyon sok még a tennivalónk!

Ügyszólván elemi követelmény az, hogy ne hagyjuk bemohosodni az ilyen területeket. Vadfenntartó nagyobb uradalom területein magam tapasztaltam, hogy a bemohosodást gátló és megszüntető legelemibb munkálatok keresztülvitelét sem veszik foganatba.

A legelőterületek kiélt, silány, senyvedő növényzetét sürgősen meg kell újítani; erre nézve irányítást és támogatást úgy a földmivelésügyi hatóságok, mint lapunk is mindenkor készséggel nyújt az érdeklődőknek.

A javítandó legelők foszforérségét 2—3 évenként nyújtandó 3—4 métermázsányi szuperfoszfáttal, nedvesebb, savasabb talajokon esetleg a mésztartalmú Thommassalakkal kell javítani. A legelő flóra erőteljes képződéséhez 1—1½ métermázsányi kálisót is alkalmazunk. A legelőnövényzet gyarapodásához oly mellőzhetlen nitrogéntadó jó istállótrágya hiányában pedig helyet adunk a pillangós virágnak, mint nitrogént szolgáltató tápnövények kultiválásának is; ezenfelül pedig a senyvedő külsejű legelőnek tavasz beálltával, esetleg már ősszel is, némi ammónium szulfátot, vagyis kénsavas ammóniákat adunk; még pedig az eddig használatos hasonló hatású chilisalétrom helyett már azért is, mert utóbbi itt-ott veszedelmet okozott a vadnak akkor, ha azt a zöld növényzettel együtt nyaldosta, fogyasztotta.

Hogy legelőterületek létesítésénél és fenntartásánál minő növényfélék alkalmazása a legelőnyösebb, e tekintetben a helyi és talajviszonyok a mérvadók. A proteinben, a foszforban, a nitrogénben bővelkedő és ezeket tartalmazó növények mindenkor a vadellátás során is betöltik azt a rendeltetést, a mit a háziállatok számára létesített és fenntartott legelőknél beigazoltak.

A foszforsavval és kálisóval, mint a kénsavas ammóniákkal táplált legelők növényzete mindenkor biztosítani fogja úgy az anyavadnak, mint a még anyatejjel táplálkozó zsengebb vadnak erőteljesebb fejlődését.

A kék galamb (*Columba oenas* Linné).

Hazánk vadgalamb-féléi közt a legszembeötlőbb és egyike a legkorábban érkező vándormadarainknak, mert már február végén — egyidejűleg a mezei pacsirtával — visszatér fészkehez és csak későn hagyja el ligetes erdeinket; rendszerint október második negyedében, de néha át is telet. Odvas, mohos törzsű fában fészkel, néha közel az emberi lakásokhoz is. Mesteséges fészekodvakban is megtelepíthető, azonban csak nagyobb, nyugalmasabb parkokban és erdőkben.

A kék galamb nem marad hű mindig a saját fajához, mert olykor a mezőre látogató házigalambok közé keveredik, sőt kereszteződik is velük.

Április közepén, és másodizben júniusban, fészkel; az idősebb párok azonban évente háromszor is költenek. Fészekalja rendszeren két tojás.

Majdnem egész Európában el van terjedve és még Skandináviában is található egész a 61. szélességi fokig.

A fiatalok csőre barnás szürke, világos hegygyel, később elül sárgás, hátul vöröses, az öregeké sötétvörös. Szemük széle kicsiny és piszkos hússzínű. Fejük és nyakuk mákkék. Nyakának oldalai és hátsó alsó része erősen kékes zöld és bibor fémfényű, elül a mellig barnás borvörösszínű, melle és teste világos mákkék, a fark felé valamivel sötétebb. Háta felső része és vállai hamuszürkék, hátának alsó része, farktő szárnyának felső takarója világos mákkék. A szárnyfedők és a kisevezők világos mákkékek.

Oly vidékeken, a hol hiányzik, érdemes volna meg-

telepítésével foglalkozni. E célra leghelyesebb öt-hat pár fiatalat beszerezni és — közel a házhoz — mesterséges fészekodvakban elhelyezni. Sikerült ez már a közönséges seregélylyel (*Sturnus vulgaris*) is, mely oly vidékeken, hol eddig ismeretlen volt, most már ezerszámra zsinatol.

A kék galamb különben a mezőgazdaságra nézve igen hasznos állat, mert a földeken szedegeti a különféle giz-gaz magvakat, a vadásznak pedig sebes röpte kellemes szórakozást nyújt. Húsa jól elkészítve, izletes peccsenyét szolgáltat.

Iff. Kasparek Károly,
betétszerkesztő.

Gazdasági tanácsadó.

Az erdőkór, más néven szarvasmarhák járv. vérfestékvizelése. (Egyúttal felelet «Apátkolos» kérdésére.)

Mindig csak bizonyos mocsaras, vizenyős erdei legelőre járó szarvasmarhák közt jelentkezik, főleg tavasszal és nyáron, télen ritkán. Istállózott állatok csak kivételesen kapják meg.

Előidézője a *Piroplasma bigeminum* nevű egysejtű élőlény, a mely a lázas állatok vörös vérsajtjeiben élősöklik. A beteg állatokon élősöklik kullancsok aztán a vérrel együtt magukba szívják a ragályanyagot és továbbterjesztik a ragályt.

A természetes fertőzés a következőképpen történik: A megtermékenyült nőstény leesik a szarvasmarháról és a fübe több száz petét rak. A petéből kibúvó álcák a legelő szarvasmarhára másznak, a hol teleszívják magukat vérrel és pár nap múlva ismét leesnek. Négy hét alatt az álcák nymphákká alakulnak át és ismét rámásznak a szarvasmarhára, a hol egy pár napig jól teleszívják magukat vérrel és ismét leválnak. A földön aztán mintegy két hónap alatt kész kullancsokká alakulnak át. A kullancsok ismét ellepik a szarvasmarhát, teleszívják magukat vérrel, megtermékenyülnek és a körforgás újból kezdődik. Világos tehát, hogy egyetlen egy beteg állatról származó kullancs ivadékaik nagyon sok marhát megfertőzhetnek, mert mindegyikbe beojtják a ragályanyagot.

A fertőzés megtörténte után 8—10 nap múlva a szarvasmarha hőmérséklete igen magasra (40—42 fokra) szökik fel, a beteg izgatott, vagy ellenkezőleg nagyon bágyadt, nem eszik, nem kérődzik. Eleinte székrekedése, később hasmenése van. A bélsarat kólikaszerű fájdalom közepette üríti. A bélsár gyakran véres. A járás nehézkes és a vese tájékára gyakorolt nyomás nagy fájdalmat vált ki (a beteg nyög és hátát behorpasztja.) A vizelet-ürítés fájdalommal jár, a vizelet eleinte világosabb, később sötétebb vörösszínű, felrázásnál habzik. Enyhe esetekben a láz csökken, az étvágy visszatér és a betegek pár heti lábadozás után ismét felgyógyulnak. Súlyos esetekben 2—3 nap múlva a betegek már nem tudnak felkelni, nyögve hevernek a földön, szemük könnyezik, szájuk nyálzik, hőmérsékletük hirtelen süllyedni kezd, izomremegés jelentkezik, és az állatok csakhamar kimulnak.

Gyógyszerekkel semmire sem megyünk. Az állatokat kössük be mérsékeltén hűvös, de jól szellőzött istállóba. A legelőre semmi esetre sem szabad kihajtani, legfeljebb más, szárazabb fekvésű legelőre, de csak akkor, ha már gyógyulófélben vannak. Székrekedés esetén adjunk félkiló keserű sót másfél liter meleg vízben, hasmenés esetén lenmag-, zab- vagy árpakásafőzetet. (Az árpakását, más néven gerstlit, zúzott zabot vagy lenmagot főzzünk sokaig vízben, míg nyúlós sűrű folyadékot nyerünk, ezt adjuk langyos melegen az állatnak.) Nagyon gyenge állatnak adhatunk egy kis feketekávé, vagy borszeszt az ivóvízben.

A táplálék legyen lehetőleg száraztakarmány, burgonya és répa. Ha nincs száraztakarmány, akkor is csak feltétlenül kullancsmentes helyről származó fűvet szabad nyújtani.

A kullancsokat keressük meg és kenjük be sósvízzel, kreolinos vagy lysolos vízzel; attól elpusztulnak. A kifejlődött kullancsok leginkább a lágyék tájékán, a czombok belső felületén, a végbél környékén és a tőgyön, az álcák és a nymphák pedig a fejen, füleken és a szemhéjakon meg a tőgyön tartózkodnak. Azokat is be kell kenni sósvízzel, vagy kreolinos, esetleg lysolos vízzel. A kullancs-keresést többször ismételni kell.

Vadvizes, mocsaras erdei legelőre különösen kora tavasszal sohase hajtjuk ki a marhát, idegenből hozott marhát jól nézzünk meg, nehogy testén kullancsot hozzon magával és elterjessze a bajt. Viszont mi is tisztogassuk meg jól a marhát, mielőtt más legelőterületre hajtjuk, nehogy azt saját állataink fertőzzék be. Dél-amerikában igen elterjedt ez a baj, ott a gazdák olajos vizen usztatják át a marhát, mielőtt vérszentes területre hajtják. Ezt itt is meg lehet tenni, vagy legalább is jól permetezzük meg olajos vízzel, hogy elpusztuljanak azok a kullancsok, álcák és nymphák is, a melyek esetleg elkerülték a figyelmünket a böngészés alkalmával.

Dr. Kukuljevič József.

Hullott gyümölcs felhasználása. A lehullott gyümölcsöt, ha már egy kissé rothadásnak indult is, jól fel lehet ecetkészítésre használni. E végből a lehullott gyümölcsöt egy bődönbe gyűjtjük össze, vízzel öntsük le s takarjuk le, a míg a megfelelő mennyiség együtt lesz. Az így gyűjtött gyümölcsöt naponta jól össze kell keverni, hogy a penészesedéstől megóvjuk. Ha már elég gyümölcsöt szedtünk össze, azt szétzúzzuk, kipréseljük és 48 órán át állni hagyjuk. Ekkor a gyümölcslet, az üledék visszahagyásával, forró borecettel jól beitatott tiszta boroshordóba öntjük, minden 10 liter lére 3-5 gr. fehér borkövet adunk hozzá s azután a bedugaszolatlanul hagyott hordót a konyhában meleg helyre tesszük, a hol azután csakhamar megkezdődik az erjedés. A hordóban a tisztátalanságok kihabzása folytán támadó hiányt, úgy mint a bornál szoktuk, újabb gyümölcslé hozzáöntésével kell akképen pótolni, hogy a hordó állandóan tele legyen. A mikor a gyümölcslé teljesen megtisztult és az erjedés megszűntével a folyadék nyugalomba jött, a hordó nyílását mullal

befödjök. Az így kezelt hordót még néhány hétig, míg az eczet kellemes savanyú ízt kap, a konyhában hagyjuk, s csak a korsókba lehúzott eczetet tesszük el azután a pinczébe.

Méhcsepés. Ha egy méh megszúrt bennünket, úgy a testünkben maradó fullánkot ne akarjuk két ujjunkkal kihúzni, hanem iparkodjunk azt körünkkel kitérni, kikaparni, mert a fullánkon lóg a kis méregzacskó s ha azt két ujjunkkal megfogjuk, úgy a méregzacskó egész tartalmát benyomjuk a sebbe.

Különfélék.

Töltött fegyver. A töltött fegyver már sok szerencsétlenségnek volt okozója; így újabban is — mint lapunkat Fácánhátról értesítik — Rozmann József, a Tömördi uradalomban alkalmazott erdőkerülő, töltött fegyverrel betért egy ismerős gazdához, a hol azután a vendéglátó gazda szolgálja addig babrált a fegyverrel, míg a fegyver elsült s az erdőkerülőt lábán megsebesítette. Rozmann vérmérgezést kapott s kilencznapi szenvedés után meghalt.

Halálozás. Danielisz Elek, m. kir. erdőmérnök, a kőrösbányai erdőgondnokság vezetője, munkás életének 32-ik, állami szolgálatának 11-ik évében, május 29-én meghalt.

Sikerült rókaásás. Bezerédj Pál, v. b. t. t. hidjai (Tolna m.) birtokán az utóbbi időkben a róka nagy elszaporodtak, ezért május közepe táján rókaásást rendeztek, mely nagyon szépen sikerült. Rövid pár nap alatt 31 fiatal vörösfrakkos került a rókát ásók kezébe, a mi igen szép eredmény, különösen, ha arra gondolkunk, hogy e diszes kompánia hány fiatal nyulat pusztított volna el, míg eléri anyányi korát. Hát még azután, mikor a vadászat nemes sportját már önállólag űzik!

Ifj. Kasparek Károly.

Kérelem «Az Erdő» t. olvasóihoz. Azoktól, a kik a szabad természet ölen mozognak, a kik hóval, viharral daczolva mindig résen állanak, a kiknek figyelmét a természet legkisebb jelensége is leköti, bátor vagyok egy természetrajzi kérdés megoldását kérni.

Többször és több helyen hallottam a borzról, hogy ha kukoriczát akar dézsmálni, a nőstény a hátára fekszik, lábait égfelé mereszti és a hím ezek közé rakja a kukoriczát. Mikor megrakódtak, a hím megfogja a nőstényt farkánál fogva és így fuvarozza haza a kukoriczát.

A Mátraalja borzvidékes hely, itt laktam három esztendeig, de a borznak ezt a szokását nem figyeltem meg. A ki ismeri a borz különleges szokásait, az nem kételkedik benne, hogy e mende-mondának van valami alapja. Miért is helyén volna e kérdést lapunk hasábjain tisztázni.

Meles.

Gyufafogyasztás. A népességre átszámítva a gyufafogyasztás fejenkint:

Németországban naponkint: 12 drb., évenként 4380 drb.			
Belgiumban	9	„	3285
Angliában	8	„	2920
Franciaországban	6	„	2190
Ausztria-			
Magyarországon	5	„	1825
Oroszországban pedig	1.5	„	547

Ezekből a számokból azt lehet következtetni, hogy Németországban van a legtöbb dohányos ember, mert a dohányosok fogyasztják a legtöbb gyufát.

Bortermelés. A bortermés természetszerűleg az egyes években különböző. Azért az egyes államok bortermését csak átlagos adatok alapján lehet kimutatni. E szerint

Franciaország évenként	44,885.550	hl.
Olaszország	40,307.130	„
Spanyolország	16,754.291	„
Algir	8,883.667	„
Ausztria	3,836.654	„
Magyarország	3,800.500	„
Németország	2,922.836	„
Portugália	2,800.000	„
Görögország	2,300.000	„ bort ter-

mel. Ezzel szemben a fogyasztás évenként és fejenkint:

Franciaországban	126	liter
Olaszországban	120	„
Görögországban	109	„
Spanyolországban	95	„
Portugáliában	92	„
Svájcban	71	„
Törökországban	20	„
Magyarországon	20	„
Németországban	6.5	„
Oroszországban	3.3	„
Dänemarkban	2	„
Hollandiában	2	„
Angliában	1 ⁴ / ₅	„
Amerikában	1 ² / ₅	„
Norvégiában	0.9	„
Svédországban	0.5	„

Földünk népessége 1913. év végén kerekén ezerhétszáz milliót tett ki. Ebből Ázsiára 832,790.000, Európára 484,190.000, Afrikára 188,900.000, Amerikára 187,350.000, Ausztráliára pedig 57,800.000 lélek esett. Az utolsó három év alatt Földünk lakossága 140,000.000 lélekkel szaporodott.

A vasutak összes hossza, kerekén 1 millió kilométer. Első helyen áll ebben a tekintetben Amerika 554,523 km. hosszú vasútjával, azután következik Európa 357,168 km., Ázsia 90,882 km., Ausztrália 38,980 km. és utolsó helyen Afrika 38,882 km. hosszú vasúttal.

A hajók közt még mindig a vitorlás hajók foglalják el az első helyet, a milyen 55,802 drb. van, 7,000.000 tonna tartalommal, míg a gőzhajók száma 47,714 drb., azonban tonna tartalmuk 39,000.000-ra rüg.

Időjelzés. A «Meteor» folyó évi június hó második felére a következő időjelzést teszi közzé: Június hó második felének változási napjai: 15—20—22—23—26—28- és 30-ra esnek.

Legerősebb hatásúak a 17—23—25-iek. A 23-iki viharos, mikor is egy zivataros jég valószínű; a 25-iki meleg, száraz; a 26-iki szintén meleg, száraz; a 28-iki szeles, esetleg zivataros jellegű.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény az állami erdei-facsemeték adományozása tárgyában.

18767. I/A—5. sz. 1914. Az állam által fenntartott erdei-facsemetektől az 1914. év őszen és az 1915. év tavaszán az állami szükségleteken felül megmaradó facsemete-feleslegek a következő feltételek mellett fognak az eziránt folyamodó birtokosoknak kiosztatni:

I. Feltétel. (Csemeték adományozása kivételesen kisbirtokosoknak.)

Szegénysorsú kisbirtokosoknak kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területeik befásítására a facsemeték a beerdősítendő területhez legközelebb fekvő vasúti állomásra *teljesen díjtalanul* (bérmentesen) szállítatnak el abban az esetben, ha az illetékes kir. erdőfelügyelő-ség, vagy a m. kir. állami erdőhivatal igazolja, hogy a birtokost a vasúti szállítási költség anyagi erejéhez képest aránytalanul megterhelné.

II. Feltétel. (Csemeték adományozása hatóságilag kijelölt kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek befásítására.)

Az állami kezelés alatt álló kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területekre, valamint az állami kezelés alatt nem álló magántulajdont képező, a hatóságilag kijelölt kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek befásítására a facsemeték, a mennyiben az állami facsemetektől készleteiből kiszolgáltathatók, az 1879. évi XXXI. t.-cz. 177-ik szakaszának b) pontja értelmében ingyen szolgáltatnak ki, még pedig, ha azok a csemetektől vétetnek át, teljesen díjtalanul, ha pedig a csemeték vasúton szállítandók el, becsomagolva és a felvevő vasúti állomásra szállítva ingyen adatnak ki, a vasúti szállítás költségeit azonban a birtokos köteles viselni.

III. Feltétel. (Csemeték adományozása közgazdasági érdekből befásítandó területekre.)

A hatóságilag még ki nem jelölt kopár, vízmosásos vagy futóhomokos területek befásításához, továbbá olyan mezőgazdasági művelés alatt álló területek beerdősítésére, a melyek ezidőszertől kifejezetten nem kopár területek ugyan, azonban mezőgazdaságilag haszonnal nem kezelhetők, s ennél fogva beerdősítésük közgazdasági érdekét is képez, végül az állami kezelés alatt álló erdők vágásainak felújításához szükséges facsemeték, ha azok a csemetektől vétetnek át, — a földből kiszedve, csomagolás nélkül — ingyen adatnak ki, ha azonban vasúton való szállításuk kívántatik, a csemeték —

a csomagolásért és felvevő vasúti állomásig való szállításért ezer (1000) darab csemete után egy (1) koronával számított költségek utánvételezése mellett — bérmentetlenül szállítatnak el.

IV. Feltétel. (Csemeték adományozása a termelési költségek megtérítése ellenében.)

Az I—III. pontban említett erdősítések céljaira szükséges facsemeték kiszolgáltatása után esetleg még fennmaradó csemetékészletből az állami kezelés alatt nem álló erdők rendes évi vágásainak és tisztásainak beerdősítésére és egyéb fásítási célokra is adatnak ki csemeték. Ezen facsemetékért azonban az érdekelt birtokosok, hogyha a csemetektől csomagolás nélkül veszik át azokat, a facsemetéknek az alábbi táblázatban feltüntetett átlagos termelési költségeit, vasúti szállítás esetén pedig ezenfelül még a csemeték csomagolásáért s a felvevő vasúti állomáshoz való szállításáért járó — és ezer (1000) darabonként egy (1) koronával számított költségeket — is megtéríteni tartoznak, a mely összeg tőlük utánvétellel szedetik be, a csemeteszállítmány pedig bérmentetlenül adatik fel.

Az átlagos termelési költségek fejében fanemek szerint a következő összegek számítottak fel:

Csemetefaj	1000 darab					
	1 éves		2 éves		3—4 éves	
	K	f	K	f	K	f
Lucfenyő	—	—	3	—	5	—
Jegenyefenyő	—	—	4	—	6	—
Erdei fenyő	2	—	3	—	5	—
Feketefenyő	2	—	3	—	5	—
Vörösfenyő és Banksfenyő	3	—	4	—	6	—
Tölgy és hárs	6	—	8	—	—	—
Ákác és gleditschia	3	—	5	—	—	—
Kőris, juhar és szil	4	—	6	—	—	—
Nyir	6	—	8	—	—	—
Nemes dió	16	—	20	—	—	—
Szelid gesztenye és amerikai dió	10	—	15	—	—	—
Nyár- és fűzdugvány, gyökeres fűz	3	—	—	—	—	—
Mindenféle külföldi és díszfacsemete	20	—	30	—	—	—

Az állami kezelés alatt nem álló erdők és kopár területek beerdősítéséhez, valamint az egyéb fásításokhoz szükséges facsemeték adományozását 1 koronás bélyeggel ellátott és az őszi erdősítésekhez kért csemetékét illetőleg legkésőbb 1914. évi július hó 31-ig, a jövő évi tavaszi ültetéshez kéréteket illetőleg pedig 1914. évi november hó 14-ig közvetlenül az illetékes kir. erdőfelügyelő-séghez benyújtandó folyamodványban kell kérni.

Figyelmeztetnek az érdekelt birtokosok, hogy az el-
késve beadott, valamint a földművelésügyi miniszterium-
hoz közvetlenül benyújtott vagy a más hatóságokhoz be-
terjesztett kérelmek nem fognak figyelembe vétetni és
folyamodványuknak miként történt elintézéséről a bir-
tokosok nem fognak értesítettetni.

A folyamodványokban a birtokosoknak határozottan meg kell jelölniök a beerdősítendő terület helyét (község, dülő), minőségét (kopár, vizmosásos, futóhomokos terület, vagy vágás, tisztás stb.) és kiterjedését (kat. hold), továbbá a szükséges csemeték faját, korát és mennyiségét, az elültetés idejét (1914. év őszi, vagy 1915. év tavaszi), a folyamodonak vagy megbízottjának pontos címét (lakóhely, utolsó posta), hová küldessenek a csemeték (vasúti állomás) és végül azt, hogy a csemeték kiszolgáltatását a fentebb közölt (I—IV.) feltételek közül melyik szerint kéri.

Figyelmeztetnek a birtokosok arra is, hogy ezen hirdetés alapján csakis erdősítésre alkalmas 1—2 éves lombfa és 2—4 éves fenyőfacsemeték kerülnek kiosztásra, a melyek tehát utak, tagok szegélyezésére és parkozási célokra nem alkalmasak; továbbá, hogy azok a folyamodók, a kik a kért és kiutalványozott csemetéket ok nélkül visszautasítják, jövőben az állami csemetékben való részvételük kedvezményétől esznek.

Az 1898. évi XIX. t.-cz. alapján állami kezelésbe vett erdők és kopárterületek birtokosai részére szükséges facsemeték kiutalványozása iránt a szükséges lépéseket a m. kir. állami erdőhivatalok ezentúl is hivatalból teszik meg.

A csemeték szétküldése tavasszal rendszerint márczius hóban, őszzel pedig október és november hónapokban fog megtörténni.

Budapest, 1914. évi május hóban.

M. kir. földművelésügyi miniszter.

*

65,656. szám.
II. B—1914.

Körrendelet valamennyi kincstári erdőigazgatóság-nak, főerdőhivatalnak és erdőhivatalnak.

(Bárca melletti vadászás ügyében.)

Ismétlen előfordult, hogy a bárczaváltás mellett értékesítendő vadra egyes vadász urak igényüket ugyan bejelentették, a bárca kiváltását, illetőleg a vadászat tényleges gyakorlását azonban elmulasztották s így a kincstár a részükre előjegyezve volt vad értékesítésétől és az értékesítésből eredő jövedelemtől esezett.

Felhívom ennél fogva, hogy jövőben a bárczaváltás mellett való értékesítésre fenntartott vad lelövésére beérkező jelentkezéseket végérvényesen csak abban az esetben fogadja el s jegyezze elő, ha a jelentkező az 1911. évi 19,148. sz. itteni rendelettel kiadott Szabályzat 6. §-ában megállapított *biztosítékot* egyuttal lefizette.

Ennek megtörténte után a jelentkező félreérthetetlen módon értesítendő arról, hogy igénye mely napokra s mely vadász, illetve erdőterületre nézve lett előjegyezve s egyben figyelmeztetendő, hogy a mennyiben az előjegyzett napokon a vadászatot nem gyakorolná, a letett biztosíték a kincstár tulajdonába megy át.

Ehhez képest tehát az elül idézett 19,148/1911. sz. rendelettel kiadott Szabályzatot a következőkkel egészitem ki:

65,656. szám.

1914. II/B.

Pótintézkedés.

A ki a 2. §. szerint illetékes erdőgondnokság, illetve a földművelésügyi miniszter által megbízott közegek által a jelentkezés sorrendje szerint *előre megállapított napon vagy időtartamon belül* gyakorolható vadászat jogát bármi oknál fogva igénybe nem veszi, a 6. §. szerint általa már előzetesen, a jelentkezés alkalmával lefizetendő, illetőleg lefizetett *biztosítékot* elveszti s az a kincstár javára teljes összegében számolandó el.

Budapest, 1914. évi május hó 14-én.

A miniszter rendeletéből:

Roth Loránd s. k.,
miniszteri tanácsos.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földművelésügyi miniszter Kende Dániel m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Szepesi Gusztáv m. kir. főerdőmérnököt, sok éven át teljesített hű és hasznos szolgálatainak elismerése mellett, saját kérelmére nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter kinevezte Miljus Pétert a besztercei m. kir. erdőigazgatósághoz m. kir. irodakezelési gyakornokká.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Gajda Gábor m. kir. erdőőrt áthelyezte Gyorokról Aradra.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a szászsebesi m. kir. erdőhivatal kerületében Kubán János m. kir. erdőőrt nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter áthelyezte Gaál József m. kir. erdészeti irodatisztet Budapestről Nagybányára.

*

A m. kir. bányászati és erdészeti főiskola rektora kinevezte Polják Antalt a növényteni tanszékhez laboránssá (II. oszt. altiszté).

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter Wingert János m. kir. erdőmérnökgyakornokot a szolgálat érdekében Karánsebesre helyezte át, az ottani m. kir. járási erdőgondnoksághoz.

*

A m. kir. földművelésügyi miniszter a zágrábi kir. erdőigazgatóság kerületében Vrga Péter kir. főerdőőrt, a sušaki kir. erdőhivatal kerületében Petrović János kir. erdőőrt, a lugosi m. kir. erdőigazgatóság kerületében Boján Ádám m. kir. főerdőőrt, a nagybányai m. kir. főerdőhivatal kerületében Bognovszky József m. kir. főerdőőrt, a tótsóvári m. kir. erdőhivatal kerületében pedig Gafrik Imre m. kir. főerdőőrt nyugalomba helyezte.

Előfizetési díjak nyugtázása.

Az 1914. évi május hóban a következő előfizetési díjak folytak be az Országos Erdészeti Egyesület pénztárába:

Erdőbényei közbirt. hd. 20-55, Elsik Mihály 5—, Rábel János 8—, Nagyszebeni adóhiv. 139-60, gróf Eszterházy erdőhiv-

hd. 12-75, Földmív. min. hd. 94-70, Erdődi István 6—, Andrások Imre 3-40, Podolin község hd. 25-15, Besztercebányai erdőig. hd. 10-10, Fogarasi adóhiv. 100—, Jászói prép. hd. 12-35, Kolozsvári adóhiv. hd. 21-55, Földmív. min. hd. 151-50, Hencz Tivadar 6—, Neumayr és Tsa hd. 22-50, Wagner Gyula —40, Aranyosmaróti adóhiv. hd. 11-68, Bartók Ernő hd. 17-35.

1 koronát fizettek: Szabó József, Riesz Károly, János József, Hollósy Árpád, Milován Vazul, Pécsi József, Matula Lajos.

2 koronát fizettek: Rettinger József, Latics Gyula, Bauer József, Günczi Sándor, Horváth András, Kádár Péter, Holler Ferencz, Vancsik Mátyás, Glaván Lajos, Kelemen István, Miszkovits Péter, János Károly, Prónay Béla, Kránitz György, Frányó András, Ernyey Károly, Komondi János, Mészáros György.

3 koronát fizetett: Bekes Dezső.

4 koronát fizettek: Braunsteiner Gyula, Roszkopf János, Bakk Ferencz, Bogyó István, Lékai hgi. erdőgond., Lázár József, Papp János, Fischer-Colbrie Emil, Zathureczky Géza, gróf Eszterházy S. pulai erdőhiv. (1913), Demkovicz József, Farkas Izsák, Ósimarosszék jav. igazg., Bogár Balázs, Viczinger János, Mazencsák Béla, Szöllösy József, Szőke Ignác, Bokor Róbert, Eördögh István, Lehoczky István, Biharsályi kápt. erdőgond., Gencsy Imre, Demkó György, Geiger Sándor, Groszmann Imre, Poproczky András, Horváth István.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a címzalagon átjavított lakcím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavításokat nem a posta, hanem a kiadóhivatalunk eszközli a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy főlegesen reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

Erdőgondnokság Podbjel. A levelében leírt betegség valószínűleg gümőkór. Erre vall az, hogy a máj porhanyó, hogy patanásszerű kiütések vannak rajta és hogy a burok alatt levő vérömlések következtében fekete. Gümőkóros szárnyasok megsántulnak, mert a betegség az izületeket és a csontokat is megtámadja. A mellesont elgörbülése lehet angolkór következménye is, de esetleg a rossz ülőrudak is okozhatják.

A betegség igen lassú lefolyású, illetve lappangva fejlődik, s az állat hosszú ideig még egészségesnek látszik, holott már régen magában hordozza a betegség csiráját. Ezért aztán nem is különíthetjük el a betegeket, mert a látszólag egészségesek közt is sok lehet a fertőzött állat. Legczélszerűbb a még jó karban levő állatokat értékesíteni, levágni, mielőtt még teljesen leromlanak. Mert gyógykezelésről szó sem lehet.

A betegséget közvetítik a hullák, esetleg a leölt baromfiak belei, a melyeket sok helyütt kidobnak a többi baromfinak, a mely möhön felfalja azokat és velük együtt a betegség csiráit is. Idegenből hozott baromfiakkal is behurczolhatjuk a betegséget, a melyek aztán természetesen megfertőzik az egész állományt. Nemesebb fajtájú baromfi, mint minden betegséggel szemben a gümőkórral szemben is érzékenyebb, mint a közönséges parlagi tyúkfélé. Ha már az egész állományt értékesítette, a végleg leromlottakat pedig kiirtotta és hulláikat mélyen elásatta, tessék az egész ólat és a baromfiudvart is alaposan fertőtleníteni, mielőtt újra benépesíti.

Megjegyzem, hogy a szárnyasok gümőkórja iránt a galambok is igen érzékenyek, könnyen megkapják és hathatósan terjesztik; a viziszárnyasok jóval ellenállóbbak.

Dr. Kukuljevič József.

K. T. Ön tényleg beküldött ez évi január hóban 2 korona előfizetési díjat; mivel azonban ön 1913. évben csak félévre fizetett elő, a lapot pedig egész évben kapta s így a múlt évre még 2 koronával tartozott, ennél fogva a januárban küldött két koronát a múlt évi hátraléka törlesztésére irtuk. Ezek szerint tehát ön a folyó évre még semmit se fizetett, miért is kérjük, hogy előfizetését mielőbb rendezni sziveskedjék, nehogy kénytelenek legyünk a lap küldését beszüntetni.

H. T. Gothard Sándor úr — Herény, Szombathely mellett (Vas megye) lakik.

K. F. A felhívást tévesen kapta, mert előfizetése rendben van; ezért szíves elnézését kérjük.

Ifj. K. K. 1. A telekkönyvi, betétszerkesztési és birtokrendezési kérdésekre vonatkozó válaszok megadására vonatkozó szíves ajánlatát köszönettel vettük s alkalmilag ha ilyen kérdés felmerül, kérni fogjuk szíves közreműködését.

2. Kérjük, hogy jövőben, ha kéziratot küld, sziveskedjék azt az ívnek csak a páratlan oldalaira írni, a páros oldalak pedig maradjanak üresen.

V. J. Álláskeresőre vonatkozó hirdetését háromszor díjmentesen hozzuk. Minden további közlésért a szabáyszerű hirdetési díjat meg kell fizetnie, a mi 5 koronába kerül.

G. L. 1. Az erdőőri szakvizsgák ügyében a m. kir. földmívelésügyi miniszter úr által 1890. évi 25,347. szám alatt kiadott utasítás a következőket tartalmazza:

1. §. Az 1879. évi XXXI. törvényzikk értelmében teljesítendő erdőőri szolgálatra szükséges szakbeli képesség törvényes igazolása céljából, az ország különböző vidékein évenként az őszi hónapokban hivatalos erdőőri szakvizsgák tartatnak.

2. §. Ezen erdőőri szakvizsga letételére bocsátatnak mindazok, kik az elemi népiskolát elvégezték, illetőleg írni, olvasni és a négy közönséges számművelet szerint számolni tudnak, s ezt, valamint azt, hogy legalább 3 évig szakadatlanul erdészeti gyakorlati szolgálatban állottak, hitelesen igazolni tudják, fedhetlen magaviseletűek és 20-ik életévüket betöltötték.

A vizsgára engedélyt azon kir. erdőfelügyelő ad, kinek kerületében a vizsga megtartatik.

3. §. A vizsgálóbizottság áll az elnökből és két bizottsági tagból, kiket az országos erdészeti egyesület és az illető kerületi erdőfelügyelő javaslata alapján, esetről-esetre a földmívelésügyi miniszter nevez ki.

4. §. A vizsgálat tárgyát képezi mindaz, mit az erdészeti műszaki segédszolgálat sikeres teljesítésére s az erdőörnek a fennálló erdőtörvényben előírt tendőre és jogaira nézve tudni kell. Ezen gyakorlaton belül a vizsgálatra és a tanulókna vezérfonalul ajánlatik Bedő Albert országos főerdőmesternek «Erdőőr, vagy az erdészet alapvonalai» című és az országos erdészeti egyesület által az erdőörök tankönyvére kiírt pályadíjjal jutalmazott műve.

5. §. A vizsgára jelentkezők a vizsgáló-bizottsági elnök kezéhez vizsgálati díj fejében 10 koronát kötelesek lefizetni.

6. §. A vizsgálat szóval és írásban tartandó. Az írásbeli vizsgánál, mely a szóbeli előtt tartatik meg, az összes jelentkezők a vizsgáló-bizottság elnöke által feltett ugyanazon három kérdést felelik meg. Az írásbeli vizsgálat letételére elegendő, ha az illető a 4. §-ban megjelölt szakkönyv alapján tehető kérdésekre kellően megfelel. Az írásbeli vizsgálat tárgya csak olyan kérdés lehet, melynek írásbeli úton való megoldása a gyakorlati erdőőri szolgálatnál előfordul.

7. §. A földmívelésügyi miniszterium nevében és azon vármegye pecsétje alatt, melynek székhelyén a vizsgálat tartatott, a vizsgálatot kiállott egyéneknek bizonyítvány adatik, melyet a vizsgáló-bizottság elnöke és annak mindkét tagja ír alá.

8. §. A bizonyítványban kiteendő képességi osztályzatok a következők: «kitünően alkalmas», «jól alkalmas» és «kielégítően alkalmas».

9. §. A bizonyítványban kiadandó képességi osztályzatot a bizottság egyetértésben vagy szótöbbséggel állapítja meg.

10. §. A vizsgálatról a következő tartalmú bizonyítvány adatik ki:

Erdőőri szakvizsgálat bizonyítványa.

Bélyeg
helye

Magyar-
ország nagy
cízmere

A vizsgáló bizottmány által
adható osztályzatok:
«kitünően alkalmas»,
«jól alkalmas»,
«kielégítően alkalmas».

A nagyméltóságú földművelési m. kir. miniszterium

19____évi

____hó napján _____ szám alatt kelt rendelete alapján
19____évi _____ hó _____ napján _____ városá-
ban megtartott erdőőri szakvizsgálat alkalmával, alulírt vizsgáló-
bizottság által

N. N.

ki Magyarország _____ vármegyéjének _____ közsé-
gében született, az erdészeti műszaki segédszolgálat teljesítésé-
hez szükséges ismeretekből megvizsgáltatván, az 1879. évi XXXI.
törv.-cikk értelmében teljesítendő erdőőri szakszolgálatra _____
alkalmasnak találtatott, miről is részére ezen bizo-
nyítvány kiadatott.

Kelt _____ 19____hó _____ n.

A vizsgáló-bizottmány:

N. N.
vizsgáló biztos
(és erdőtisztai állása).

N. N.
vizsgáló biztos
(és erdőtisztai állása).

N. N.
a vizsgáló-bizottmány
elnöke
(és erdőtisztai állása).

13. §. A ki a vizsgát nem állotta ki, a következő évben, vagy később is annak letételére legfeljebb kétszer még jelentkezhetik, de ha ez alkalmakkal sem találtatnék kielégítően alkalmasnak, többé vizsgára nem bocsátható.

2. Az utasításból láthatja, hogy a 20-ik életévtől kezdve, bármilyen korban le lehet a vizsgát tenni.

3. Bedő Albert dr. «Erdőőr» című műve az «Országos Erdészeti Egyesület»-nél (Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám) kapható; ára bérmentes küldéssel 6 K 55 fill.

4. A vizsgaengedélyért ahhoz az erdőfelügyelőséghez adja be a kérvényét, a melynél vizsgázni óhajt. A vizsgák rendszerint október hónapban tartatnak.

5. Persze, hogy pályázhat a kinstárhoz.

6. A vadőri vizsgák az erdőőri szakvizsgákkal egyidejűleg tartatnak. Annak azonban, a ki az erdőőri szakvizsgát letette, nem kell külön vadőri vizsgát is tennie, mert az erdőőri szakvizsga-bizonyítvány vadőri szolgálatra is minősít.

7. A vadászatról szóló 1883. évi XX. t.-cz. 16. §-a szerint a nyájörök kötelesek ebeik nyakára olyan nehezéket függeszteni, mely első lábaik térden alul 5 cm. távolságra lóg alá.

Apátkolos. Kérdésére a «Gazdasági tanácsadó» rovatunkban «Az Erdőkór» című cikkben találja meg a feleletet.

E. V. A leírásban foglalt tünetek szerint a betegség tényleg epilepsia, a mely lehet kétféle: u. m. öröklött vagy szerzett.

Ha az állatnak öröklött epilepsiája van, úgy az egyáltalán nem gyógyítható, azonban az állat éléltel vele hosszú ideig.

A szerzett epilepsziánál tudni kellene, hogy milyen betegség után kapta az állat, mert nem okvetlen szükséges, hogy szív-
bajban szenvedjen, sőt állatoknál nagyon gyakran bélférges váltanak ki epilepsiás rohamokat, továbbá agygümőkór és agy-
daganatok. Ezeket figyelembe véve jó lenne megfigyelni a bél-
sarat, avagy eldönteni azt, nem gümőkóros-e az állat.

Ha az említett betegségekkel vagy férgekkel függ össze az epilepsia, úgy a bántalom gyógyításával az epilepsia is gyógyul, tehát nem az epilepsiát gyógyítjuk, hanem az alpbántalmat. Különleges gyógyszerünk epilepsia ellen nincs, az állatot óvni kell sérülésektől. A rohamok esetén nyugton kell hagyni és ki-
mélni, bélférges esetén féregűző szereket kell adni. Tenyésztésre ilyen állatot egyáltalán ne használjon; legokosabb azt feljavítani (meghizlalni) és tudalni rajta. Ilyen állatot azonban csak levágásra adjon el, mert ellenkező esetben — miután a betegség szavatossági hiba — per esetén a költségekkel együtt önnök visszaitélik.

D. V. Egy rövid szerkesztői üzenet keretében lehetetlen min-
dent elmondani arról, miként kell a laikus, azaz a gyakorlattal nem bíró baromfityenésztőnek a pulykatenyésztéssel foglalkozni. Hosszabb tárgyalására ezen kérdésnek pedig nem alkalmas e rovat. Azt ajánlom, hozassa meg Hreblay Emil m. kir. gazd. felügyelő által írt és kiadott «Pulykatenyésztés» című könyvet,

mely nevezetnél Eperjesen 1 K 50 fill. árban bérmentve kap-
ható. Ebből a könyvből nemcsak a feltett kérdésre kap teljes útbaigazítást és tanácsokat, hanem azt néhányszor elolvastatva, teljesen elsajátíthatja a pulykatenyésztéssel járó összes szüksé-
ges fogásokat. (bl.)

Sz. I. Előfizetése a küldött 2 koronával 1915 június hó vé-
géig rendezve van. A 10 fillért a lap javára bevételeztük.

Sz. E. Az utolsó erdőtisztai rangsorozati névjegyzék 1912. évi április hónapban jelenik meg. Hogy mikor fog új rangsorozati névjegyzék kiadatni, azt nem tudjuk.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

27 éves r. kath. nőtlen, 5 polg. iskolát végzett egyén, kiszolgált altiszt, jelenleg pénzügyőrségnél van s az irodai munkák minden ágában teljesen jártas, er-
dészeti pályára óhajt menni. Kezdetben csekély fizetés-
sel ajánlkozik, csak hogy gyakorlatot szerezzen a szak-
vizsga letételére. Címe: Pozsony M. A. 101 főpósta
restante. (37.)

Állást keres négy középiskolát és erdőőri szak-
iskolát végzett, jól szakvizsgázott, irodai teendőkből
és fázánnevelésben jártas, 28 éves, a napokban nősült
egyén. Címe: Hollósy Árpád Nyitra, Major-utca 17. (34.)

Erdőőri szakiskolát végzett egyén, kitűnő gyakor-
lattal, állást keres. Kiszármazás kezelésére ajánlkozik.
Címe a szerkesztőségnek megadható. (35.)

Fiatal, nős, r. kath. egyén, ki az erdőőri és vadőri
szakvizsgát jó sikerrel letette, külön vadőri és külön
erdőőri gyakorlati bizonyítvánnyal és állami szolgálatra
képesítő orvosi bizonyítvánnyal bír, mint fázántenyésztő
és kitűnő dúvadirtó állást keres. Választ: Pósthivatal,
Haláp (Hajdu megye) 555. szám kér. (36.)

49 éves, róm. kath., nős, gyermektelen, hat gim-
náziumot végzett, szakvizsgázott erdőőr, ki magánuradal-
makban mint erdőőr és felügyelő, továbbá gazdaságban
mint tiszt volt alkalmazva, az erdészet, mezőgazdaság
és irodai teendőkből teljesen jártas, megfelelő állást
keres. Címe: Petrovits Gábor szakv. erdőőr Técső,
(Máramaros megye) (33.)

HIRDETÉSEK

Pályázati hirdetmény. 3310/1914. sz. A vin-
kovci-i kir. főerdőhivatal pályázatot hirdet három
főerdőőri, előléptetés esetén öt erdőőri állásra.

A pályázati kérvények 1914. évi július hó 20-ig az
alulírott kir. főerdőhivatalhoz nyújtandók be.

Részletes pályázati feltételek ugyanott díjtalanul
kaphatók.

Vinkovci, 1914. évi június hó 3-án.

(12.) Kir. Főerdőhivatal.

Tölgy kádárfa eladás. 80225/I.—B.-I. A kezerpekléni, ránkfüredi és tótsóvári raktárakban, illetve a bekényi erdei rakodón készletezett 34212 drb. oldal és 12495 fenékdonga, 5.6 akó sörösdonga és 6694.36 németdonga négy eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett, nyilvános versenytárgyaláson eladatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi június hó 25-én déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be és 1914. június hó 26.-án d. e. 10 órakor az erdőhivatalnál nyilvánosan bontatnak fel.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi június hó

(9.) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Árverési hirdetmény az apatováci kincstári ásványviz-gyógyforrás bérletére.

4675/1914 szám. A szokolováci kir. erdőgondnokság kerületében lévő apatováci kincstári ásványviz-gyógyforrás és tartozékainak 15 évre leendő bérbeadása iránt az alulírott kir. erdőigazgatóságánál írásbeli versenytárgyalás fog megtartatni.

A zárt ajánlatok legkésőbb a folyó évi július hó 2-án délután 2 óráig az alulírott kir. erdőigazgatóságánál nyújtandók be, a hol is azok a következő napon délelőtt 10 órakor nyilvánosan fognak felbontatni.

Az általános árverési és szerződési feltételek megtekinthetők és kaphatók az alulírott kir. erdőigazgatóságánál és a szokolováci kir. erdőgondnokságánál.

Zagreb, 1914. évi június hó 2-án.

(8.) **Kir. erdőigazgatóság.**

Tölgy-, juhar-, köris- épület- és műszerfa, tölgybányafa, vasuti talpfa és faragott kerítésoszlop eladás. 19,829/I.—B/1. szám. A delnekakasfalvai erdőgondnokságban termelt és a hirdetés címében felsorolt faanyag 5 (öt) eladási csoportban zárt írásbeli ajánlatok útján fog eladatni.

A zárt írásbeli ajánlatok 1914. évi június hó 22-én, déli 12 óráig a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál nyújtandók be, a hol azok június hó 23-án délelőtt 10 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

A faanyagok és kikiáltási árak részletes kimutatása árverési és szerződési feltételek, valamint ajánlati űrlapok és borítékok a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál szerezhetők be.

Budapest, 1914. évi május hó.

(4) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Pályázati hirdetés az erdőri szakiskolák tanulóinak felvétele ügyében. 18,381/I. -A/3. 1914. szám. A görgényszentimrei, királyhalmi, liptóújvári és vadász-erdei m. kir. erdőri szakiskolákba a folyó év szeptember havában kezdődő új, kétéves tanfolyamra — részint állami ellátás mellett, részint saját költségen — több tanuló fog felvétetni a következő szabályok szerint:

1. A tanulók felvétele a szakiskolába pályázat útján történik.

2. A pályázó által sajátkezűleg irt és kellően felszerelt kérvényt folyó évi július hó 3-ig *ahhoz a szakiskolához kell beküldeni*, melybe a pályázó felvétetni kíván, azt azonban, hogy a kijelöltek melyik szakiskolánál jelentkezzenek felvételre, a pályázók számához és az egyes szakiskolák tanulóinak megállapított létszámához képest a pályázók kívánságának lehető figyelembe vételével a szakiskolai igazgatók tanácsának javaslata alapján a m. kir. földművelésügyi miniszter határozza meg.

Az egyes m. kir. erdőri szakiskolákhoz a kérvényeket a következő helyekre kell címezni és pedig: 1. a görgényszentimreihez: Görgényszentimrére, 2. a királyhalmihoz: Királyhalmára (u. p. Szabadka), 3. a liptóújvárihoz: Liptóújvárra, 4. a vadász-erdeihez: Vadászerdőre (u. p. Temesvár gyárvaros).

3. A pályázati határidőn túl beküldött, vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

4. A pályázati kérvényben meg kell említeni, hogy a pályázó melyik szakiskolánál kíván felvétetni és hogy ellátást a szakiskolában saját költségére, vagy az állam költségére kívánja-e s végül, hogy kérvényére a válasz milyen czim alatt s hová (vármegye, utolsó posta átlomás) küldessék.

5. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket, nevezetesen:

a) anyakönyvi kivonattal azt, hogy kora a pályázat naptári évében a 17. évet meghaladja, de a 25. évet még el nem éri (Kivételnek a «Tanúsítvány»-nyal ellátott továbbszolgáló katonai altisztek, a kik a 28 éves korig folyamodhatnak felvételért);

b) iskolai bizonyítvánnyal azt, hogy legalább az elemi népiskola hatodik (illetőleg valamely középiskola második) osztályát sikeresen elvégezte;

c) kincstári erdészeti, katonai, vagy hatósági orvos által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy ép, erős, egészséges, munkához és az idő viszontagságaihoz szokott edzett testalkattal s különösen: jól látó, halló és beszélőképességgel bír;

d) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal azt, hogy kérvényének benyújtásáig kifogástalan magaviseletet tanúsított;

e) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e, vagy nem;

f) a ki valamely alkalmazásban áll, gazdájának, vagy gazdája megbízottjának bizonyítványával azt, hogy az alkalmazás mióta tart, mennyi időre s mire terjed;

g) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy szülei milyen állandó foglalkozást űznek vagy űztek, továbbá, hogy ha szülei látják el, milyen a vagyoni helyzete szüleinek, ha pedig szülőtlenségű, illetve ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete önmagának;

h) a ki saját költségén való ellátásra kíván felvétetni, királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal

azt, hogy az érette járó ellátási költséget: évenként 330 (háromszázharmincz) koronát — arra az időre, melyet a szakiskolánál tölt — szülője, gyámja vagy más hozzátartozója, avagy maga, a szakiskola igazgatójának kezébe félévi előleges részletekben a kitűzött időre pontosan lefizeti.

6. Azt, hogy a pályázók közül kik jelentkezhetnek felvételre, a szakiskolai igazgatók tanácsának javaslata alapján a m. kir. földművelésügyi miniszter állapítja meg.

7. A felvételre való kijelölésnél és illetőleg a felvételre való alkalmasság és érdemesség sorrendjének megállapításánál a kérvényhez csatolt okmányokban foglalt adatokhoz képest elsőbbségben részesülnek:

a) elsősorban azok, a kiknek iskolai előképzettsége nagyobb;

b) másodsorban azok, a kik már is valamely erdőgazdaságnál gyakorlati alkalmazásban vannak vagy voltak;

c) harmadsorban azok, a kik erdőgazdaságnál alkalmazottaknak vagy földműveseknek, erdő- vagy mezőgazdasági munkásoknak gyermekei vagy árvái.

Azok közül, a kiknek felvételre való alkalmassága és érdemessége a jelzett szempontokból véve egyenlő, elsőbbségben az részesül, a ki saját költségén való ellátásra kíván felvétetni.

8. A felvételre kijelöltek kötelesek annál a szakiskolánál, melyhez beosztattak, a szakiskola által velük közölt időben felvételi vizsgálatra jelentkezni.

9. A felvételre jelentkezőket a szakiskola igazgatója elsősorban orvosi vizsgálat alá veti.

A kit a szakiskola orvosa valamely ragályos, vagy a szakiskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezeteinek talál: az felvételi vizsgára nem bocsátható.

10. A felvételi vizsgát a szakiskola igazgatója a tanszemélyzettel együtt tartja meg.

A felvételi vizsga annak szigorú megállapítására szolgál, hogy a jelentkező tényleg birtokában van-e legalább azoknak az ismereteknek, a melyek az elemi népiskola VI. illetőleg a középiskolák II. osztályára megállapított követelményeknek megfelelnek.

A ki a felvételi vizsgát ki nem állja, felvételét a szakiskolába csak újabb pályázat alkalmával kérheti.

11. Azokat, a kik a felvételi vizsgát sikeresen leteszik s a szabályzat egyéb feltételeinek is megfelelnek, az igazgató a szakiskolába befogadja s a szakiskolai tanulók törzskönyvébe bevezeteti.

12. A szakiskolába való belépés alkalmával minden tanuló köteles új állapotban magával hozni: 6 inget, 6 alsónadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kapuzát vagy harisnyát, 1 pár — erdőjárásra alkalmas — erős bagaria csizmát.

A tanulók egyéb ruházatáról, valamint a szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönbén a tanulóknak lakással és étellemezéssel való ellátásáról, a szakiskolában töltött idő alatt a tanulókért fizetett ellátási költség fejében, illetőleg az erre szol-

gáló államköltségvetési hitel terhére a szakiskola gondoskodik, de viszont a szakiskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendbentartása és tisztogatása a tanulók kötelességét képezi.

13. Az állami ellátás ahhoz a felvételhez van kötve, hogy az abban részesülő tanuló a szakiskola tanfolyamát tényleg sikeresen végezze.

Ehhez képest a szakiskolába állami ellátás mellett felvett tanuló végleges befogadását megelőzőleg királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal biztosítani tartozik azt, hogy a mennyiben a szakiskolából a két évi tanfolyam bevégezése előtt önként kilépne, vagy saját hibájából elbocsáttatnék, abban az esetben érte a szakiskolában töltött időre eső ellátási költséget szülője, gyámja, vagy más hozzátartozója, a szakiskola igazgatójának felszólítása után hat héten belül megtéríti.

Ez alól a kötelezettség alól csak azok menthetők fel, a kik hitelesen igazolják, hogy az ellátási költség megtérítéséről egyáltalán nem gondoskodhatnak.

Budapest, 1914. évi május hóban.

(5) *M. kir. Földművelésügyi Miniszter.*

Pályázati hirdetés a vadászerdei m. kir. erdő-őri szakiskolánál nyitandó egyéves továbbképző-tanfolyam tanulóinak felvétele ügyében. 18,380/I.—A/3. szám.

1. Azok számára, a kik az erdő-őri szakiskola kétéves tanfolyamának elvégzése és az erdő-őri szakvizsga sikeres letétele után az erdészeti műszaki segédszolgálat terén kiterjedtebb ismereteket, teljesebb gyakorlatot és olyan fokú önállóságot kívánnak szerezni, hogy a mennyiben magánbirtokosok (az 1879:XXXI. t.-cz. 17. §-ában nem említett birtokosok) csekélyebb terjedelmű erdőbirtokának kezelésével bizatnak meg, az erdészeti műszaki segédszolgálat körébe tartozó teendőikön kívül a birtokosnak vagy megbízottjának irányítása és ellenőrzése mellett az erdőgazdaság olyan teendőit is képesek legyenek teljesíteni, a melyek nagyobb gazdaságokban szakképzett erdőtisztnek képezik a feladatát, illetőleg a melyeknek teljesítésével az 1879:XXXI. t.-cz. 17. §-ában felsorolt erdőbirtokosok erdeinek kezelésénél kizárólag csak a törvény 36. §-ában meghatározott minősítéssel bíró erdőtisztnek bizhatók meg: a vadász-erdei m. kir. erdő-őri szakiskolánál a folyó évi szeptember hó 1-én egyéves továbbképző-tanfolyam nyílik meg.

2. Erre a továbbképző-tanfolyamra csak azok jelentkezhetnek, a kik valamelyik m. kir. erdő-őri szakiskolán a kétéves tanfolyamot jó sikerrel elvégezték, az erdő-őri szakvizsgálatot letették és azon legalább *«jól alkalmas»* osztályzatot nyertek.

3. A pályázó által sajátkezűleg irt és kellően felszerelt kérvényt folyó évi *«julius hó 10-ig»* ahhoz a m. kir. erdő-őri szakiskolához kell beküldeni, a melynél a folyamodó az erdő-őri szakiskolát végezte.

4. A pályázati határidőn túl beküldött vagy megfelelően fel nem szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.

5. A pályázati kérvényben meg kell említeni, hogy a pályázó ellátását a szakiskolában saját költségére, vagy az állam költségére kívánja-e és hogy kérvényére a válasz milyen cím alatt s hová (vármegye, utolsó postaállomás) küldessék.

6. A pályázati kérvényhez csatolandó hiteles iratokkal a pályázónak igazolnia kell a következőket:

a) anyakönyvi kivonattal azt, hogy kora a folyó naptári évben a 30 évet még el nem éri;

b) az illető m. kir. erdőéri szakiskola végbizonyítványával azt, hogy ott a szakiskolai kétéves tanfolyamot jó sikerrel elvégezte;

c) erdőéri szakvizsga-bizonyítvánnyal azt, hogy az erdőéri szakvizsgálatot letette s azon legalább «jól alkalmas» osztályzatot nyert;

d) hatóság által kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal azt, hogy az erdőéri szakvizsga letétele óta kérvényének benyújtásáig eltelt időt mivel töltötte s ez alatt milyen magaviseletet tanusított;

e) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal vagy más irattal azt, hogy katonai kötelezettségben áll-e, vagy nem;

f) a ki valamely alkalmazásban áll, gazdájának vagy gazdája megbízottjának bizonyítványával az alkalmazás időtartamát és foglalkozásának munkakörét;

g) hatóság által kiállított bizonyítvánnyal azt, hogy ha szülei látják el, milyen a vagyoni helyzete szüleinek, ha pedig szülőtlén árva, illetőleg ha fenntartásáról saját magának kell gondoskodnia, milyen a vagyoni helyzete önmagának;

h) a ki saját költségén való ellátásra kíván felvételt, királyi közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy az érte járó ellátási költséget, — évi 330 (háromszázharmincz) koronát — arra az időre, melyet a szakiskolánál tölt, szülője, gyámja vagy más hozzátartozója, avagy maga, a szakiskola igazgatóságának fél-évi előleges részletekben a kitűzött időre pontosan lefizeti;

i) a ki állami költségén való ellátásra kíván felvételt, kir. közjegyző előtt kiállított nyilatkozattal azt, hogy a mennyiben a szakiskolából a tanfolyam befejezte előtt önként kilépne, vagy saját hibájából elbocsátatnék, abban az esetben érte a szakiskolában töltött időre eső ellátási költséget szülője, gyámja vagy más hozzátartozója a szakiskola igazgatójának felszólítása után hat héten belül megtéríti.

A kik továbbképző tanfolyamra való felvétel iránt közvetlenül a szakiskola elvégzése után folyamodnak, azoknak a fenti a), d), e), f) és g) pontok alatt említett iratokat a kérvényhez csatolni nem kell.

7. A tanfolyamra felvett minden tanuló a szakiskolába való belépés alkalmával köteles magával hozni:

6 inget, 6 alsónadrágot, 6 zsebkendőt, 10 pár kapcát vagy harisnyát, 1 pár — erdőjárásra alkalmas — erős bagaria csizmát. A tanulók egyéb ruházatáról, valamint a szükséges tankönyvekről, tanszerekről és eszközökről, nemkülönb a tanulóknak lakással és élelmezéssel való ellátásáról, a szakiskolában töltött idő alatt a tanulókért fizetett ellátási költség fejében illetőleg az erre szolgáló államköltségvetési hitel terhére, a szakiskola gondoskodik, de viszont a szakiskola helyiségeinek, berendezésének és felszerelésének rendbentartása és tisztogatása a tanulók kötelességét képezi.

8. Azokat a tanulókat — a kik a továbbképző-tanfolyamra nem közvetlenül a szakiskola elvégzése után vétetnek fel — jelentkezésük alkalmával a szakiskola igazgatója orvosi vizsgálat alá veti. A kit a szakiskola orvosa valamely ragályos vagy a szakiskolai foglalkoztatás mellett könnyen nem gyógyítható betegségben szenvedőnek vagy hiányos testi szervezetűnek talál: az a szakiskolába nem fogadtatik be.

Budapest, 1914. évi május hó.

(6) **M. kir. Földművelésügyi Miniszter.**

Eladó 5 drb angol pointer nagyfajta vizslakölyök, 4 drb kan, 1 drb szuka. Ara darabonként 20 korona. Czim: Valter István vadász, Kajtorfelsőszentiván, p. Boda, Fehér megye. (13.)

Egy erdőéri pályára készülő legényt felfogadnék 2 év tartamára s elméletileg és gyakorlatilag kiképezném. Ajánlatokra bővebbi felvilágosítást ad Hornik Károly Gírált (Sáros m.) (4. III. 2.)

Méhkasokat gyékényből szállítok. Községes kupkas 1 kor. Igen nagy 1-50 kor. Átmeneti 2-40 kor. A két utóbbi Hanemann-rácsossal ellátva.

(1. v. 3) **Matuska István, Nagykaroly.**

22 éves, r. kath., nőtlen, egészséges, erős, katonai kötelezettségének mint szakaszvezető tett eleget, azonnali belépésre uradalomnál vadászsegédi, vadőri, erdőszolgai stb. szolgálatot keres. Erdőszolgai minőségben már alkalmazva volt. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. (2.—2.)

Kitünő tulajdonságokkal rendelkező **Mannlicher Schönauer** (Mod: 1905) 9 m/m-es, — első rangú készítmény, — majdnem új, 140 koronáért eladó. Czim a kiadóhivatalban. (10.)

Eladó három darab kétéves kan daxli, két darab sárgaszőrű, egy darab foxterrier daxli, mindenvadra igen jók, rókasaládra a portiroznak, patkányra is kitűnők. 24 kor. darabja. Czim: Szimeiszter József járási erdőőr, Tata, Komárom m. (7. II. 1.)

Uhut keresek megvételre. Szunyogh István fővadász Vék u. p. Ógyalla. (11.)

DIANA FEGYVER ATELIER
Gothard Sándor
Herény, Szombathely mellett, Vas m.

Lerakat: **Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.,** a Magyar Motor- és Gépgyár irodájában.

Használati fegyverek

120 korona ártól felfelé.

A kontinens legnagyobb luxusfegyver-raktára.

Saját szerkezet — saját minták!